

GELİŞME HALİNDEKİ MEMLEKETLERDE GÖNÜLLÜ GENÇLİK HİZMETLERİNİN İKTİSADİ ÖNEMİ*

Alfred FRISH

Paris

Gelişme halindeki ülkelerin iktisadî durumları malûmdur. Bu memleketler, fert başına sosyal hasılası, Avrupanın ve Kuzey Amerika'nın gelişmiş sanayi ülkelerine nazaran çok düşük ve sahip oldukları malî kaynakları kendiliğinden bir gelişme için fevkalâde kifayetsiz olan, gelişme hususundaki bilgileri ve gelişme temayülleri çok defa içinde bulundukları durumun icaplarıyla mütenasip olmayan, halbuki nüfus miktarı ve netice itibarile prodüktif faaliyetler için emre amade olan insanların sayısı fevkalâde yüksek nispetler dahilinde artan ülkelerdir.

Bütün bu ülkeler temelden gelen bir dengesizlik içindedirler. Bu dengesizlik, bir taraftan devamlı şekilde artan istihdam ihtiyacı ile, halkın zaruri ihtiyaçlarının karşılanması hususundaki mecburiyetler, diğer taraftan hiç denilebilecek kadar yavaş artan, hatta yerinde sayan istihlal arasındaki tehlikeli ve büyüme temayülünde olan boşluktan ileri gelmektedir.

Kendi Kendine Yardım Yoluyla Gelişme

Modern dünyamızın fakir ülkelerinin sosyal hasıllarının çabuk ve müessir bir şekilde arttırılabilmesi için, ziraatın modernleştirilmesi ve endüstrileşme gayretlerinin hızlandırılması şarttır. Ancak fakirliğin ortadan kaldırılması hedefi bir çok hallerde ciddi engellerle karşı karşıya bulunmaktadır. Kenya Plânlama Bakanı Tom Mboya, Kenyadaki plânlamada Afrika sosyalizminin rolünü izah eden bir konuşmasında az gelişmiş ülkelerin problemlerini şu şekilde formüle etmiştir:

*) Die Wirtschaftliche Bedeutung freiwilliger Jugenddienste in Entwicklungsländern; Wirtschaftsdienst März 1966, Hamburg.

“Biz ekonomimizin mümkün olduğu kadar çabuk büyümesini istiyoruz. Ekonomimizi kapalı düzenden piyasa düzenine yöneltmek, memleketimizi geliştirmek ve modern zirai metodları tatbik etmek istiyoruz. Biz memleketimizi sanayileştirmek, Atrikalılaştırmak, daha fazla sayıda işyeri ihdas etmek, genel temel eğitime sahip olmak, daha yüksek tahsil sistemini kurmak, hastahaneler ve dinlenme merkezleri tesis etmek ve mesken fıkdanımı hafifletmek istiyoruz. Bu işleri hem süratle, hem de aynı zamanda yapmak, hâlen sahip olduğumuz veya kısa zamanda temin edebileceğimiz yardımlardan veya para kaynaklarından daha fazlasına ihtiyaç gösterecektir¹. Bunu takiben diğer problemler, geniş mikyasta sermaye terakümü veya gelişmiş ülkelerden teknik yardım elde etmek suretiyle halledilmiye çalışılacaktır.

Fakat Mboya'nın açıklamalarının da gösterdiği gibi, yalnız çeşitli şekillerdeki dış yardımların entansif şekilde kullanılmasının, yurt içi kaynaklarının iştiraki olmadıkça meseleyi çözmeye kâfi gelmeyeceği açıktır. Gelişme halindeki ülkelerin kendi problemlerini, esas itibarıyla kendi gayretleri sayesinde çözmek mecburiyetinde olduklarını, kısa zaman önce Dünya Ticaret Konferansı genel sekreteri Raul Prebisch tekrar ortaya atmıştır². Ragnar Nurkse'nin çok atıf yapılan “sermaye yurttâ teşekkül eder” cümlesi bugün kadar gerçekleşmemiştir. Diğer taraftan Albert Hirschmann, halâ ananevî adetlerini muhafaza eden bir çok gelişme halindeki ülkede, gelişme sermayesinin bir kaç misli fazlasının hayvan, altın iddiharı gibi produktif temin edilebileceğine işaret eden yegane şahıs değildir³. Memlekette gelişme politikası güden mesul makamların vazifesi, yerli yardım kaynaklarının verimli şekilde seferberliğini temin için bütün imkânları sonuna kadar kullanmaktır. Bu hususta alınan en önemli tedbirlerden biri, millî bir gönüllü gençlik hizmetleri teşkilâtının kurulmasıdır.

Gençler Arasındaki İşsizlikle Mücadele ve Bir Devlet ve Gelişme Şuurunun kazanılması

Gençleri çeşitli projelerde, meselâ amme iktisat politikasıyla ilgili projelerde uzun bir vade içinde birlikte çalıştırarak ve kamplarda mesleki eği-

1) African Socialism and its Application to Planning in Kenya Republic of Kenya. Nairobi 1965.

2) Vgl. Raul Prebisch: Exportsteigerung als Voraussetzung des Wirtschaftswachstums in Entwicklungsländern. In: WIRTSCHAFTSDIENST, 45. Jg. (1965).

3) Vgl. A.O. Hirschman: The Strategy of Economic Development, S. 525 ff. New Haven 1958. S. 37.

tim ve tekâmül kurslarına tabi tutarak eğitmeye çalışan bu gibi teşekküller, gelişme halindeki bazı ülkelerde çeşitli sebeplerle bilhassa teşvik edilmektedir. Bu gayretlerin sebepleri şunlardır:

Önce, bu ülkelerin çoğu kendilerini bilhassa gençler arasında gittikçe artan bir işsizlikle karşı karşıya görmekteyler. Zaman itibariyle sınırlandırılmış bir gençlik hizmeti sayesinde, geçici dahi olsa durumun gerginliği geçiştirilebilir ve iyi bir organizasyon ve nispeten daha az bir masrafla sosyal hasılaya pozitif bir ilâve yapılabilir. Aynı zamanda gençlerin bazı mesleki temel bilgilerle teçhiz edilmesi, bunların ileride sınaî ve ziraî istihsalde istihdam edilme imkanlarını arttırabilir.

İkinci olarak, bu ülkelerin ekseriyeti halâ geniş ölçüde ananevi bir cemiyet bünyesinin izlerini taşımakta, kabile bağlantıları, dinî ve teshir edici mükellefiyetler, diğer bir deyişle bir ırk ve dine mensubiyet vakıası, insanın cemiyet içindeki davranışlarını tayin etmektedir. Bu davranış tarzları çoğu zaman gelişme gayreti içinde ve lüzumlu olan modern bir cemiyet tarzının kurulmasını geniş mikyasta önlemektedir.

Millet, millî şuur, ferdi bağımsızlık, mesuliyetini müdrük olma kavramları, başka bir deyişle gelişme şuuruna sahip olma, az gelişmiş memleketlerin bir çok genç fertleri için henüz tamamen yeni ve bir şey ifade etmeyen boş kavramlardır. Bundan dolayı gençlik hizmetlerinin diğer bir vazifesi, modern devlet fonksiyonlarının ifası için kaçınılmaz olan, toplumun şuurlu hale gelmesini temin etmek ve bu şuurunu toplumun genç üyeleri (fertleri) arasında köklendirmektir. Farklı menşelerden gelmiş gençlerin karışımı olan, yani çeşitli din ve ırklara mensup, farklı dil konuşan ve içinde buldukları topluma gelişleri itibarıyla mensup oldukları muhitler ve menşeleri çeşitli olan gençlerden mürekkep bu eğitim merkezlerinde, bütün bu farklı zümrelerin hepsinin birden menfaatine uygun olan gayelerin neler olabileceği üzerinde çalışılmalı, gençler, aralarında karşılıklı anlayış havasının teessüsü hususunda teşvik edilmeli, millî gayelere karşı ilgi uyandırılmalı ve böylece devleti yönetecek genç ve seçkin zümre yetiştirilmelidir. Belirtilmesi icabeden diğer bir noktaî nazar da şudur: Bütün bu ülkelerde iktisadî gelişme, bütün faaliyetlerde öncelik tanınan bir gayedir. Sosyal gelişme vetiresinin "gelişmeye istek ve hazırlıklı olma" vasfını taşıyan ve bunu cemiyetin refahı için verimli hale getirecek aktif hücreler teşkil edilmelidir. Henüz eskiden kalma müessese ve âdetlerin fazla tesiri altında kalmamış olan gençlik, böylece gelişmenin yeni gücü ve motörü olarak hizmet etmeye önceden hazırlanmış olur⁴.

4) Vgl. R. F. Behrendt: Soziale Strategie für Entwicklungsländer. Frankfurt / Main 1965, S. 186 ff. u S. 224.

Üçüncü olarak, gençlik hizmetleri teşkilâtı yeni nesillere daha geniş eğitim görme imkânları hazırlayabilmek için, gençlerin tesbitini gaye edinmektedir. Bu ülkelerde okuma yazma bilmeyenlerin nispetinin umumiyetle yüksek hadlere vardığı malûmdur: (Meselâ Afrikada ortalama % 50 - % 70 nispetleri arasında değişmektedir.) Okullar ve meslekî okullar, okuma yazma bilmeyenlerin bertaraf edilmesine ve meslekî, diğer bir deyişle teknik bilgilerle meslekî hayat arasında bir irtibat kurulmasına kifayet etmekten çok uzaktır. Bu itibarla gençlik hizmetleri, bu fonksiyonlar için çok lüzumlu bilgi ve tecrübeyi edinmek şansına sahip olmayan gençler için, tamamlayıcı bilgi verme fonksiyonlarını üzerine almayı benimsemelidir.

Dördüncü nokta olarak gençlik hizmetlerinin, intizam, disiplin, temizlik ve sağhk hususunda gençleri eğitmekte önemli bir rol oynayabileceği belirtilmelidir. Bu memleketlerin bir çoğunda kabile otoritesinin aksine olarak resmî otoriteye karşı gösterilmesi icabeden ciddi ve kararlı bir dikkat ve riayet itiyadı henüz yerleşmemiştir. Aynı şekilde çoğu zaman bizzat en ilkel şekildeki hijyen ve sıhhî bakıma karşı anlayış da yoktur. Bu hususta maksada uygun şekilde kurulan bir toplum eğitim sistemi, muayyen temel normları tesbit edebilir.

Gençlik teşkilâtının hedeflerinin tayininde, umumiyetle iş bulma ve gençliğe yardım esasları ön plânda yer almaktadır. Böyle bir taslak hükümleri gerek Kenya'da gençlik hizmetlerine katılmaya müracaat için çağırıda, gerek Senegalde gençlik kampları kurulmasına dair kanunda, gerek Merkezî Afrika Cumhuriyetinde Medenî Hizmetler Teşkilâtı (Civic Servis) kurulmasına dair kanunda veya Zambia'da Millî Gençlik Hizmetleri teşkiline dair raporda temel teşkil etmektedir⁵.

Burada bu ülkeler sadece misal olarak verilmiştir. Çeşitli şekildeki gençlik hizmetleri bir çok Afrika ve Asya ülkesinde mevcuttur. Şüphesiz bu gibi hizmetlerin kurulması ve terekübü meselesi herşeyden önce Afrika'da aktüel hale gelmiştir. Milletlerarası Gönüllü Gençlik Teşkilâtı Sekreterliği bu gibi gençlik hizmetlerinin hedeflerinin tayininde Afrika ülkeleri arasında benzer tecrübelerden faydalanmak gibi karşılıklı malûmat teminini mümkün kılmak için, 1965 haziranında Abidjan'da bir Afrika konferansı tertiplenmiştir. Bu konferansa 18 siyah Afrika ülkesi iştirak etmiş

5) Vgl. Government of Kenya: National Youth Service (N.Y.S.) Oct. 1964 ILI Inter-African-Labour Institute: Symposium on Unemployed Youths. CCTA. Dar es Salaam 1962, S. 103 ff. für Zambia vgl. Report of the Working Party on the Establishment of a National Youth Service, Jan. 1964.

ve gençlik hizmetleri ile ilgili meseleler için devamlı bir sekreterlik kurulması kararlaştırılmıştır.

Gençlik Hizmetlerinin Çalışma Alanları

Şimdi bu gibi gençlik hizmetlerinin ne gibi özel (spezial) iktisadî yardımlar yapabileceği meselesi ortaya çıkmaktadır. Herşeyden önce sınırları belirli hedeflerin tadadından birkaç temel kaide çıkarılabilir. Gençlik hizmetlerini bilhassa işsiz gençleri sosyal hasılayı (millî geliri, arttırıcı işlerde istihdam etmek ve sosyal hasılda ölçülebilir bir büyümeyi birlikte getirmek suretiyle prodüktif kılmak mümkün olacaktır. Şimdiye kadar kullanılmamış kaynakların prodüktif şekilde istimal edilmesi yanında, aynı zamanda ilâve finansman kaynaklarına daha idareli bir şekilde istikamet verilmesi suretiyle, yani esas itibarile "beşeri yatırım" yoluyla, muhtemelen hiç bir zaman gerçekleştirilmeyecek olan kararlaştırılmış (plânlanmış) projeler gerçeleştirilmiş olacaktır. Fakat şimdi izah edeceğimiz daha geniş bir görüş de ilgi çekicidir. Gençlik hizmetlerinin gençlerin gerek umumî, gerek meslekî eğitim ve öğretim sahalarına tahsisi, esas itibarile vatandaş ve genel gençlik eğitiminde yardımcı olmaları, gençlere her başarılı gelişme çalışması için şart olan, gelişme istek ve arzusunu aşılama çalışmaları suretiyle prodüktif kıymetler de aynı yoldan yaratılacaktır.

Bununla beraber, bu yardımların netice olarak para birimi ile ifade edilmeleri çok müşküldür. Burada bütün ekonominin çabuk gelişmesi lehine olan yatırımlar mevzuubahistir. Bunların başarısı rakkama vurulup hesaplanamaz. Bununla beraber tahmin edilemeyecek kadar büyük iktisadî önemi haizdir. Bundan dolayı, bu gibi hizmetlerin faydasının değerlendirilmesi için yapılan araştırmalarda, gençlik hizmetlerinin bu yardımlarının hiç bir suretle ihmâl edilemeyeceği ortaya çıkmıştır.

Müteakiben bunlar hakkındaki rapor ve beyanlara göre, ise bizzat kendileri tarafından başlanabilecek gençlik hizmetleri faaliyetlerinden sadece bir kaç tanesi sayılmıştır. Bugünkü gençlik hizmetleri, geniş ölçüde yirmi yıldır gelenek haline gelmiş olan gençlik hizmetlerine dayanabildiği için, çalışmalarını kısaca belirtmek kolaydır. Meselâ o zamanki Bulgar Çalışma Hizmetlerinin bir raporunda görüleceği gibi, —ki bu Birinci Dünya savaşından sonra bu türde yapılanların ilklerindendir— gençlerin çalıştırılma sahalarının tadad edilmeleri ilgi çekicidir. Bu çalışma hizmeti kanunlaştırılabilirdi.

Gençlerin çalıştırılması düşünülen sahalar şunlardır:

“Caddelerin, demiryollarının, kanalların, su borularının, bentlerin, binaların, şehir ve köylerde iskân mntıklarının tesisinde, arazi düzeltilmesinde, nehirlerin akış yönünün tanzimi işlerinde, çamurlu ve bataklık arazilerde suları akıtmak için yer altına künk döşeme işlerinde, telgraf ve telefon şebekelerinin inşasında, yakacak maddelerinin hazırlanmasında, orman işlerinde, orman işlerinin idaresinde, meyve ve sebze bahçelerinin idaresinde, ipek böcekçiliğinde, tavuk yetiştirmede, hayvan yetiştirmede, balıkçılıkta, maden ve fabrika işlerinde, gıda maddelerinin konserve yapılmasında, kumaş imalâtında, hastahaneler için bez ve kumaş fabrikasyonunda v.s.”⁶.

Şayet bunları gerçekleştirmek mümkün olsaydı, çalışma hizmetlerinin mecburi olduğu Bulgaristanda yıllar sonra nihayet erişilen durumda görüldüğü gibi, organizasyon kâfi miktarda üyeye ve bir lider sınıfa sahip olsaydı, bu fevkalade geniş ve şümüllü bir program olurdu. Bunun aksine, gelişme halindeki ülkelerin durumundan anlaşıldığına göre, gençlik hizmetlerinin başlangıçtan itibaren tekstil imalâtı, gıda maddeleri konservecilik ve bizzat çiftlik idaresi gibi spesifik işleri kendi başma görebilmesini beklemek bir hayal olacaktır. Bu, ancak tam çalışan tesislerin ve plânlama ve kontrol için lüzumlu ihtisas elemanlarının mevcudiyeti halinde kabildir.

Tecrübelerle göre, daha önceki zamanlarda kurulan “çalışma hizmetleri” de nispeten daha az ehemmiyetli hususi bilgilerle, fakat ellerinde mevcut işgücü ile başarabilecekleri işler üzerinde çalışmışlardır. Bu çalışmalar her şeyden önce âmme menfaatine hizmet eden sosyal alt yapı işlerinde, yani sosyal kapitalin zenginleştirilmesi sahasında yapılmıştır. Meselâ harpten önce Polonya gönüllü Çalışma Hizmetleri hakkındaki raporda, icra edilen işler yolların, demiryollarının inşası, nehirlerin düzenlenmesi, hafriyat, spor sahalarının ve yaz kamplarının inşası olarak sayılmıştır⁷. O zamanki Alman Çalışma Hizmetleri Teşkilâtının iktisadî neticeleri olarak, keza bilhassa otobanların inşası, sahillerin emniyete alınması hususundaki çalışmalar, toprak koruma işlemleri, arazi islâhatı vs. görülmektedir. Burada Alman Çalışma Teşkilâtının gerek gayelerinin,

6) Vgl. Der obligatorische Arbeitsdienst in Bulgarien. In: Schweizerische Zentralstellen für Freiwilligen Arbeitsdienst: Arbeitsdienst in 13 Staaten. Zürich-Leipzig 1937, S. 15 f.

7) Vgl. Der freiwillige Arbeitsdienst in Polen. In : Arbeitsdienst in 13 Staaten, a.a.O. S. 87.

gerekleşen takip ettiği siyasetin Naziler tarafından dejenerasyon edilmiş olması üzerinde durulmamıştır. Keza Amerikalıların "Civilian Conservation Corps" teşkilâtının sosyal alt yapı sahasındaki çalışmaları otuz yılı doldurmaktadır. Bu çalışmalar bilhassa memleketin tabii yardım kaynaklarının emniyetini temine yönelmiştir. Herşeyden önce o zamanlar bu memlekette vahim ve âcil bir vaka halini alan toprak koruma ameliyeleri ile ilgili olarak, gönüllü gençler binlerce bent (baraj) ve taraslar inşa ettiler ve milyonlarca km'lik çim ektiler, milyonlarca ağaç diktiler ve milyonlarca hertar ormanı islah ettiler⁸. Gençlik hizmetlerinin prodüktif neticeleri hususunda akla gelen en yeni misal Yugoslavyada demir yolları şebekesinin ve herşeyden önce bir oto yolunun inşasıdır.

Bugünün Gelişen Ülkelerinde Gönüllü Gençlik Hizmetleri Teşkilâtına Düşen Özel Vazifeler

Gelişme halindeki ülkelerin programlarında gençlik hizmetlerinin meşgul olacağı sahanın umumiyetle bu ülkelerde de toplumu ilgilendiren meselelerle ve alt yapı sahasındaki işlerin görülmesiyle sınırlı olduğu müşahade edilmektedir. Filhakika kısmen küçük sanat işletmeleri gibi bazı özel sanayi kolları ve bilhassa sebze ve meyve yetiştirme, hayvancılık gibi ziraat işleri de nazara alınmaktadır. Mamafih böyle özel bir ihtisas isteyen aşlerde çalıştırma, prodüktif neticenin büyümesine değil, aksine daha çok gençliğin eğitilmesine hizmet etmektedir.

Meselâ Kenya Millî Gençlik Teşkilâtı aşağıda sayılan işleri vazife edinmiştir:

- Sulama tesislerinin ve barajların inşası
- Tabiatı ve (vahşi) hayvanları korumaya mahsus parklar
- Yol ve Mesken inşası
- Ormanlandırma ve mevcut ormanları koruma (Ağaçlandırma)
- Şehir ve köylerde kanalizasyon ve benzeri sıhhi tesislerin inşası
- Tarla ve ormanlarda yangından koruma nöbetleri
- Toprakları işlenecek hale getirmek ve çeçe sinekleriyle mücadele etmek
- Tabii kaynakların muhafazası hususundaki çalışmalar (Meselâ: Toprağın muhafazası)⁹.

8) Vgl. Die Civilian Conservation Corps Camps" In: Arbeitsdienst in 13 Staaten, a a.O., S. 136.

9) National Youth Service (N.Y.S.): a.a.O.

Merkezî Afrika Cumhuriyetinde gençlik hizmetleri için, tabii felâketler, tarla, cadde ve sokakların korunması ve hasat işleri, umumun menfaatine ilgili işler (yolların) muhafaza idame ve emniyeti gibi işler öngörülmüştür. İsraildeki Nahal prensibine göre kurulmuş olan bu hizmet şekli; Afrikada en çok muvaffak olan şekildir¹⁰. Senegal Cumhuriyeti Kanununda global olarak "Investment of Human Capital in National Construction" "Millî kalkınma için Beşeri Kapital Yatırımları"ndan bahsedilmektedir¹¹. Zambia Gençlik Hizmetleri de kısaca, yolların inşasını, her şeyden önce ziraî bölgelerle pazar merkezleri arasında bağlantı temin edecek yolların yapılmasının teminini, başarılabilecek belli başlı vazifeler cümlesinden görmektedir. Daha geniş olarak, yeniden arazi kazanmak, yani araziye işlenebilir hale getirmek ve mevcut arazinin muhafazası, yerli çiftçilerin mahsullerinin pazarlanma sırasında korunması gibi işler, gençlik hizmetlerinin sahası olarak ele alınmaktadır. Gençlerin uzun vadeli olarak çalıştırılabilmesi mümkün görülen projelere misal kabilinden Tanganika demiryolu ile Kafuenbechen'deki bir arazi istihafı projesi zikredilebilir¹². Bundan başka Zambia Raporu, ayrı kamplarda konaklamaları icabeden kızların çalışma imkânlarına dair noktaları da ihtiva etmektedir. Bunlar için giyim eşyaları (üniformaları) nın ve bazı mobilya çeşitlerinin imâli, gıda maddelerinin ekimi ve işlenmesi, balıkların dezenfekte edilmesi, kurutulması ve tuzlanması, tavuk yetiştirme, seramik âletlerin imali, sosyal hizmetlerin her nev'i, köylerde "Toplum Kalkınması" projelerinde birlikte çalışma gibi işler düşünülmüştür. Zambia raporu, herşeyden önce, halen hükümet makamları tarafından yürütülmekte olan projelerin veya endüstrinin, daha doğrusu geri kalan işgücünün istihdam durumunun hiç bir suretle haleldar edilemeyeceğini açıkça ortaya koymaktadır. Köylü ve şehirli kimselerin kendi inşiyatlarının tesirli bir kendi kendine yardım için sınırlandırılması da doğru olmayabilir. İşe daha çok, gençlik hizmetleri ele almadığı takdirde gerçekleştirilemeyecek olan projelerden başlanmalıdır. Kenyadaki N.Y.S. in beyannamesi de, şimdiye kadar kullanılmamış güçlerin seyyahî hale getirilmesinden ve millî gelire reel ilâvelerden bahsetmektedir. Gençlik hizmetlerinde Çalıştırılmak üzere sadece işsizler ve okuldan henüz çıkan gençler düşünülmekte, fakat okula devam edenler ve çalışma prosesine girmiş olanlar, sarıh olarak bunun haricinde bırakılmaktadır.

10) Vgl. J' Mouly: The Young Pioneers Movement in the Central African Republic, In: International Labour Review; a.a.O., S. 19 ff; zum Nahal-Prinzip vgl. C. Rossillion: Economic and Social Work for Young People during Defence Service: The Israeli Formula, Ebenda(S. 66 ff.

11) Vgl. ILI Symposium; a.a.O. S. 121 ff.

12) Vgl. Report of the Working Party on the Establishment of a National Youth Service; a.a.O. S. 20 ff.

Gençlik Hizmetlerinin Gelişme Hususunda Sağladıkları Faydanın Değerlendirilmesi

Gönüllü gençlik hizmetlerinin iktisadî rantabilitesini kat'i bir rakam olarak hesaplamak imkânsızdır. Fakat buna rağmen, bu gibi teşekküllerin iktisadî tesirlerini tesbit edebilmek için, bazı işaret ve âlâmetler araştırılmalıdır.

Hiç şüphe yoktur ki, böyle bir gençlik teşkilâtının kurulması, sarfiyatın azamî dikkatle hesaplanmasına rağmen, gelişen bir ülke için önemli masrafları icabettirir. İdare, eğitim kampı, giyim eşyası, âletler gibi temel teçhizat temin edilmeli ve kuruluş için kalifiye yol göstericiler ve terbiyeciler bulunmalıdır. Bundan başka gençler tarafından icra edilmeğe müsait projelerin hazırlanması da lüzumludur.

Burada, bazı Afrika gençlik teşekküllerinin edindikleri tecrübelerle göre, meselenin haddinden fazla geniş tutulması, buna göre büyük kuruluşların plânlanması ve bu geniş plânlara uygun tesislerin vücade getirilmesi tehlikesi mevcuttur. Bunun neticesinde, sadece haddinden fazla genişlikte bir idarî mekanizma meydana getirilmekle kalınmamakta, fakat aynı zamanda uzun vadeli yatırımlar için ayrılan kaynaklar, kısa zamanda tüketilmektedir. Esasen bu tip teşekküllerin başlangıçtaki yüksek yatırımlarına karşılık, ilk senelerde hiç bir gelirleri yoktur. Uzun vadede dahi, tam kapasite ile çalışma şansları olmayan aşırı derecede büyük plânlanmış teşekküller, daha başlangıçtan verimsiz ve devamlı olarak büyük masraf kapısı olmaktadır. Bu gibi teşekküller devamlı surette tenkit edilen "gelişmenin sessiz abideleri" olarak sayılabilirler.

Gelişme halindeki memleketlerde, yukarıda izah edilen gençler arasındaki işsizlik ve gelişme sermayesi noksanlığı nazarı itibara alınarak, teşekküllerin uygun nispetler dahilinde kurulması, fazla komplike projelerin seçilmemesi ve herşeyden önce seçilen projelerin iyi plânlanması halinde, şimdiye kadar yeter derecede istihdam edilemeyen gençlerin yeni istihdam edildikleri sahalarda, sosyal hasılayı doğrudan doğruya arttırıcı bir rol oynamaları beklenebilir. Ancak bu suretle teşkilâtın başlangıçta icabettirdiği büyük yatırımlara karşılık, hakiki gelir yaratılması mümkün olabilir.

Herhalde sağlanan gelirler hiç bir zaman masrafları tam olarak karşılayamayacaklardır. Ancak gençlik hizmetlerinin gerek umumî, gerek meslekî eğitim üzerindeki tesirlerini gözönüne aldığımız takdirde, bu hizmetlerin iktisadî faydalarının değerlendirilme açısı değişir. Eğitim

yatırımlarının verimini para ile ifade etmek çok güçtür. Bu tarz yatırımların hem fertler, fem cemiyet için en verimli yatırımlar oldukları, Almanya da zamanla meydana çıkmıştır¹³. Buna uygun olarak gelişme halindeki memleketlerde müessir bir umumî eğitimin hükümet idaresinde mesuliyet şuurunun yerleşmesi, okuma-yazma bilmiyenlerin nisbetinin düşürülmesi, meslekî eğitimin geliştirilmesi ve herşeyden evvel millî ekonomi içinde sağlam bir gelişme temayülünün doğması bakımından temin ettiği faydalar ele alındığı takdirde, ehemmiyetli müspet iktisadi neticeler doğuracağı aşikârdır.

Hakikaten gençlik hizmetleri çalışmalarının kalitatif neticeleri, daha geç bir zamanda sosyal hasılanın süratli ve aralıksız olarak artması şeklinde tezahür eden kantitatif neticelerinin bir kaç misli üstündedir.

Pek tabiidir ki, gençlik hizmetlerinin, bir memleketin gelişmesi üzerindeki rolü fazla büyütülmemelidir. Bu tip teşekküllerin kurulması suretiyle, aynı zamanda işsizlik meselesinin uzun vadede çözülebileceğini kabul etmek de yanlış, hatta tehlikeli olacaktır. Herhalde mantıkî ve rasyonel bir şekilde kurulmuş ve hiç bir zaman bir ideoloji veya prestij vasıtası olarak kullanılmayan bir gençlik teşkilâtından, bütünü itibarile, bir memleketin iktisadî, sosyal ve siyasî gelişmesi için büyük faydalar beklenebilir.

Tercüme : Gülten KUTAL

13) . Vgl. Hierzü neuerdings: H. Berg: Ökonomische Grundlagen der Bildungsplanung. Berlin 1965.